

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. Telefon števil. 1157.

IZHAJA VSAKI DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 nrt., (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
50 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti“.

BRZOJAVNE VESTI.

10. oktober v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 10. Že zjutraj rano so se socijalni demokrati zbrali povodom današnjega demonstracijskega obhoda pred prodajalnici, tovarnami in podjetji. Ob 9. uri zjutraj se je pričel sprevod pomikati s trga Kolomana Tisze. Obhod je trajal najmanj tri ure. Redarstvo sodi, da se je obhoda vdeležilo 50 do 60.000 oseb. Demonstracijskemu sprevodu na čelu je šel oddelek na konjih. Nato so v kočijah sledili člani vodstva stranke, inozemski gostje in poslanci. Za njimi je šlo 200 kolesarjev v rdečih oblekah, nadalje godba, ki je na vsem potu svirala delavske pesmi, potem so šli prižigalci v rdečih oblekah in ostalo delavstvo v brezkončnem sprevodu. Med posamičnimi organizacijami so nosili table z napisi: „Živela splošna volilna pravica!“ „Doli z razrednim parlamentom!“ „Živijo ljudski parlament!“ itd. Sprevod je zavzemal vso širino ulice. Na balkoni in oknih je bilo na tisoče ljudi, ki so množico simpatično pozdravljali. Množica v sprevodu je prepevala delavske pesmi, s klici pozdravljala splošno volilno pravico, ni pa glasom izdane parole nikoga žalila z vslikli. Sprevod se je pomikal preko Rakoczy-jeve in drugih ulic do mestnega gozdiča, kjer se je vršil ljudski shod.

BUDIMPEŠTA 10. V vseh tovarnah vlada mir, razun v mlinih in elektrarnah. Zaprte so vse gostilne in kavarne. Redarstvo je vse na nogah, vojaštvo po vojašnicah je za vsak slučaj pripravljeno. Demonstracije se vdeležujejo skoraj vsi delavci. Iz inozemstva je prišlo mnogo socijalističnih voditeljev, tako z Dunaja Schubmayer in Winarsky, iz Belega grada glavni tajnik srbskih socijalistov Stojanović.

Ogrska poslanska zbornica.

BUDIMPEŠTA 10. Nekoliko minut po 12. uri je dal predsednik znamenje z zvoncem. V dvorani je bilo živahno gibanje. Poslancev je izredno mnogo. Navzoči so tudi hrvatski delegati. Galerije so natlačene polne. Člani vlade so bili ob njihovem prihodu pozdravljeni z viharnimi eljenklici. Predsednik je otvoril sejo in v toplih besedah pozdravil poslance. Izrazil je željo, naj bi zbornica z božjo pomočjo na pravi način v blagor domovine rešila naloge, ki jo čakajo. (Živahna pohvala.) Predsednik je potem sporočil, da je posl. Viljem Mezöffy prijavil nujno interpelacijo v stvari volilne reforme. (Velik ropot in viharji „Abzug“-klici na levo.) Izjavil je, nadalje, da ni dovolil poslancu, ker ne razume izredne nujnosti te interpelacije, da bi v današnji seji utemeljeval interpelacijo. (Živahna pohvala na levo.) Mezöffy je pa na temelju poslovnika zahteval, naj o tem razsodi zbornica, radi česar daje to vprašanje na glasovanje. (Ponovni velik ropot in Abzug-klici.)

Na glasovanju je bila odklonjena zahteva posl. Mezöffy-ja, da bi na današnji seji utemeljeval svojo interpelacijo. Zato so ob velikem ropotu leve glasovali poslanci narodnostne zveze in socijalni demokratje. Hrvatski delegati so pred pričetkom glasovanja zapustili dvorano.

Ministrski predsednik dr. Wekerle je potem predlagal, da se v prihodnji seji pre-

čita najvišji reskript glede zaključenja tega zasedanja in otvoritve bodočega zasedanja. (Splošno odobravanje.) Seja je bila zaključena ob 12. uri in 15. minut. Prihodnja seja jutri ob 12. uri z dnevnim redom predlaganim od ministrskega predsednika.

BUDIMPEŠTA 10. (Ogr. biro) Parlament je v širokem okrogu obdan od policijskega kordona in pasirati zamorejo le osebe, ki imajo posebno legitimacijsko karto. Akoravno je bil začetek seje določen na 12. uro, je vladalo v kuloarjih že ob 10. uri živahno življenje, ker se je pričakovalo deputacijo socijalističnega delavstva. Ista je prišla ob 11. uri. Deputaciji so se, glasom včerajšnjega sklepa pridružili tudi poslanci narodnostne zveze. Delavska deputacija, sestoječa iz 33 členov se je podala v salon predsednika, kjer se je zbralo mnogo poslancev stranke neodvisnosti. V imenu deputacije je Aleksander Garbai prečital govor na predsednika, v katerem se zahteva uvedeno splošne volilne pravice. Predsednik Justh se je zavaroval proti nekaterim očitanjem. Za to deputacijo se je zglasila pri predsedniku deputacija krščanskih socijalnih delavcev, ki je tudi izrazila željo, da se čim prej uvede splošna volilna pravica.

Stanje cesarjevo.

DUNAJ 10. Stanje cesarjevo je popolnoma nespremenjeno. Bolezen je bronkijalni katar brez mrzlice. Cesar opravlja svoje vladne posle kakor navadno.

Veliki knez Vladimir v Sinaji.

DUNAJ 10. Veliki knez Vladimir in velika kneginja Marija, ki sta od 8. t. m. inkognito bivala na Dunaju, sta danes zjutraj odpotovala v Sinajo obiskat romunsko kraljevo dvojico. Veliki knez Boris Vladimirovič je včeraj dospel semkaj iz Pariza.

Srbski kralj na vojaških vajah.

BELIGRAD 10. Kralj in prestolonaslednik sta se podala k tridnevni divizijskim vajam v Grocko.

Gorica — slovenski centrum.

„Piccolo“ piše ostre polemike proti poslancu Pittoniju radi izjave tega poslednjega, da se socijalni demokratje ne pridružujejo protestom Italijanov proti premeščenju slovenskega učiteljskega v Gorico, ker da se tacega zavoda ne more postavljati v vsako vas in ker — vrhu tega — Gorica ni izključno italijansko mesto.

Vzlic, ali bolje rečeno: prav radi tega, da je izjava Pittonija izrekla nepobitno resnico, nosi „Piccolova“ polemika na sebi vse znake nervoznosti in vznemirjenja.

Najlepše in za „Piccolovo“ drznost in farizejstvo značilno pa je to, da v imenu „miru med obema narodoma“ nasprotuje premeščenju učiteljskega v Gorico, torej v jedini kraj v slovenskem Primorju, kjer so dani pogoji za srečno vspevanje tega zavoda. Kajti inšitucija v tržaškem listu, da naj bi primorski slovenski učiteljski knjižari zahajali v — Ljubljano, je tako absurdna, da ni vredno resno reagirati na njo. Lepi povspospevatelji miru med obema narodnostima so to, ki hočejo drugo narodnost poditi iz dežele z nje kulturnimi potrebami!!

Edini resni — če tudi neveljavni, ker resnici nasprotujoči — argument proti pre-

je kmalu prispel v Izmail, in vsi do poslednjega vojaka so znali, da ne bo odstopa nego napad. 2. decembra je prispel Suvorov pred Izmail; za njim je jezdil kokoz z malim povozkom svojega generala. Zadel je po zdravni strel, vsi so oživali in se razbistrili. Ko je Suvorov razgledal mesto, je uvidel, da mu je izročeno jako težavno delo. V Izmailu je bilo zbranih 35.000 Turkov, a zapovednik je bil pogumni Ajdos Mehmet paša. Sultan se je zagrozil vsem s smrtjo, ako ne obratujejo Izmaila. Rusov se je zbralo pod Izmailom v vsem komaj 30.000 mož; ni bilo velikih topov, a celo streljiva je zmanjkovalo. Vendar se je morala trdnjava osvojiti, kajti Turke je trebalo prestrašiti ter jih prisiliti na mir. Začelo se je delo. Suvorov je uril vojsko za napad, obenem pa se je dogovarjal s Turki o predaji trdnjave. Toda Turki so mislili, da je Izmail nepremagljiv, ker so Rusi odšli že dvakrat izpod njega brez vsakega uspeha. Tudi zdaj so odgovorili prav oholo, da se namreč zabrne prej Donava nazaj v svoji strugi nego se preda Izmail. Suvorov pa jim je tako-le pisal: „Jaz sem prispel semkaj z vojsko; 24 ur za razmišljanje — svoboda; prvi moj strel — že sužnost; napad smrt; to vam prepuščam na prevdarjanje.“ V bojnem svetu je bil na predlog Suvorova vsprejet enoglasno napad.

meščenju slovenskega učiteljskega v Gorico bi bila trditve, da je Gorica italijanski centrum in da je radi tega krivica za italijanski življenj, ako se hoče ravno tja prenesti slovensko učiteljske.

Gorica italijanski centrum! Tu imamo izgled, s kako mirno vestjo — če se pri znanih kvalitetah „Piccola“ sploh more govoriti o vesti — piše ta list trditve, ki so v kričnem nasprotju z realnostjo. Gorica je imela do nedavno pač skoro izključno italijansko vnanost — ali italijanski centrum dežele Goriško-Gradišanske ni bila nikdar. In sicer že zato ne, ker je gospodarski popolnoma odvisna od slovenskega dela dežele. Ako bi prenehal dotok slovenskega denarja v Gorico, rastla bi trava po goriških ulicah in 99% goriških obrtnikov in trgovcev bi morali zapreti svoje delavnice in prodajalnice. Vnanje lice je imela Gorica nekdanj res italijansko, ali promet — posebno ob tržnih dnevih — se je vedno vršil po velikem delu s slovenskim ljudstvom. Fakt, nepobiten fakt je, da se goriška trgovina in obrtnija vzdržujeta največ po svojih vezeh s slovenskim delom dežele. Temu naravna posledica je, da se tudi vnanje lice mesta goriškega poslovanja v tisti meri, kakor raste narodna zavednost med slovenskim ljudstvom. Treba pogledati n. pr. samo v Gospodsko ulico.

Gorica ni imela nikdar kake znatne koristi od furlanskega dela dežele. To je naravno. Furlanija ima svoje male centre — Gradiško, Tržič, Krmin, Cervinjan — ki jih hoče povspospešati, ker jej je Gorica popolnoma od rok. Izlasti pa, odkar teče červinjska železnica, so prenehali med Furlanijo in Gorico skoro vsi trgovski in gospodarski stiki. Za večje potrebe je danes Furlaniji Trst bolj pri rokah, nego pa Gorica. Kako malo smatrajo Furlani sami Gorico za svoj intelektualni centrum, priča, da, kriči dejstvo, da so v Furlaniji pravkar zapričeli akcijo, da se italijansko učiteljske namesti v Gradiško!!

„Piccolo“ vsklika: „Smo-li mi Italijani krivi, da nimajo goriški Slovenci večih centrov, nego sta Tolmin in Sežana.“ Na to odgovorjamo mi, da so ravno Slovenci se svojimi gospodarskimi silami in trgovskimi potrebami največ pripomogli, da se je Gorica razvila v trgovski centrum dežele Goriške!! Zato pa more slovenski del dežele smatrati goriško mesto kakor svoj centrum. Italijanstvo Gorice je zgolj fikcija, ki jo danes vzdržujejo le še italijanski napisi in pa krdelce laških zagrižencev, ki se pa preživljajo večinoma od — slovenskega denarja. O tem pričajo tudi pisarne tistih — laških odvetnikov, somišljenikov in soboriteljev „Piccolovih“.

Danes še! Ali narava sama, ki bo z oživljanjem narodne zavesti med slovenskim ljudstvom zmagovala bolj in bolj, bo skrbela, da bodo izginjali bolj in bolj še ti zadnji stebri, na katerih se še za silo drži fikcija italijanstva Gorice.

Slovensko učiteljske mora torej v Gorico ne le zato, ker goriški Slovenci nimajo izven Gorice večih centrov, kjer bi bili dani pogoji za vspevanje tacega zavoda, ampak tudi zato, ker je Gorica faktični gospodarski, trgovski in kulturni centrum slovenskega dela goriške dežele!!

Suvorov je izdal natančni propis za napad vsej vojski in še posebej zapovednikom. 10. decembra se je ves dan streljal na trdnjavo, ali za napad je bil določen še le drugi dan. Že zvečer so bile gotove vse priprave za napad. Suvorov je sam obšel vso vojsko, da se prepriča, je-li je vse v redu narejeno. Ob treh zjutraj je zletela prva raketa v zrak in vojska se je podala na svoja mesta. Ob 6. zjutraj so se čete priredile za napad v največji tišini. Ob 8. zjutraj je bilo že vse trdnjavo predzidje v ruskih rokah, a potem se je začel boj v sami trdnjavi. Od hiše do hiše se je borilo, vsak trg se je spremenil v bojišče in še le ob 4. popoldne je bila trdnjava v ruski oblasti. Turkov je bilo ubitih 26.000, a ujetih 9000; topov so zaplenili Rusi 265, večih in manjih zastav 373, konj 10.000, ladij 42, in množino razne prtljage in hrane. Tudi plen je bil ogromen, kolikor so ga dobili vojaki. Pravijo, da je iznašel gotovo en milijon rubjev. Suvorov ni vsprejel od vsega niti najmanj stvari. Ponujali so mu lepega konja s krasno kenjsko opravo, ali ga ni hotel vsprejeti; zato so vojaki govorili: „Naš Suvorov deli vse z nami v zmagah in v vsem drugem, le v plenu ne.“ Osvojenje Izmaila je iznenadilo vse. Katarina je sama pisala Potemkinu, da jej ni poznan kateri drugi temu podoben napad v bojnih letopisih.

Dogodki na Ogrskem.

Poraz Košutovih idej.

Dr. Friedjung piše v „Münch. Allg. Zeitung“ o novi nagodbi med Avstrijo in Ogrsko nastopno: „Bitstvo nagodbe je, da ostane vse precej pri starem in da so Košutove ideje doživele popoln poraz. Vsak teden odkrivajo Lajošu Košutu kak spomenik in vsaki teden ima Fran Košut navdušen govor o državniški veličini svojega očeta; dejstvo pa je, da stranka neodvisnosti ni mogla izvesti svojih idej niti glede samostalne armade, niti glede samostalnega carinskega ozemlja, oziroma samostalne banke. Danes se ne more še predvidjati, prenese-li stranka ta politični polem, in ali ne navstane v stranki razdor in da se del stranke obrne proti Franu Košutu. Poraza ni doživela Ogrska, kajti nagodba je za Ogrsko ugodna, marveč sedanja večina parlamenta, ki pripada stranki neodvisnosti. Avstrija ni zmagala; zdravi človeški razum je imel pri tem znaten vspeh, in država se je zopet enkrat pokazala močnejšo, nego egoizem posamičnih delov. To je tudi — zaključuje dr. Friedjung — ako se pusti ob strani običajna pretiravanja, kar je na sklenjeni nagodbi razveseljivega.

Predsankcija ustavnih garancij.

Kakor znano, je bil ogrski minister za notranje stvari 8. t. m. pri cesarju v avdijenci radi ustavnih garancij. En edini zakon o ustavnih garancijah je dobil vladarjevo predsankcijo in sicer zakon o razširjenju kompetence ogrskega upravnega sodišča. Ni dvoma, da je ta povoljna rešitev ene točke ustavnih garancij v zvezi z nagodbo.

Določbe sklenjene nagodbe.

Iz Budimpešte javljajo, da tvorijo nagodbo v vsem štirje zakonski načrti in 15 prilog. Zakonski načrti obsegajo nastopne točke: I. carinsko in trgovinsko pogodbo; II. veterinarsko konvencijo; III. železniške in tarifalne posle; IV. načrte o vžitinskem davku.

Dogodki na Hrvatskem.

Rakodczay odstopi?

Kakor javljajo iz Budimpešte, se tamkaj govori z gotovostjo, da je ban Rakodczay sporočil ministrskemu predsedniku Wekerlu, da radovoljno zapusti bansko mesto, ako je morda on kak kamen spodtikanju v hrvatskomadarskem sporu.

Imenovanje nove hrvatske vlade.

Iz Budimpešte javljajo, da bo v kratkem imenovana nova hrvatska vlada. Sekcijskimi načelniki bodo imenovani dosedanja upravitelji vladnih oddelkov. Torej birokracijska vlada.

Istrski deželni zbor.

Koper 10. Vloženih je bilo več interpelacij. Posl. Bartoli je bil izvoljen členom upravnega sveta zemljiškega kreditnega zavoda za Istro. Vsprejet je bil v tretjem čitanju zakonski načrt glede osušenja doline Lugi in Jezero na otoku Krku. Prihodnja seja v soboto dopoldne.

Dogodki na Ruskem.

Sestava tretje dume.

Kakor javljajo iz Petrograda, pričakujejo v birokratičnih krogih opozicijsko večino

Na Turškem je vse ostrmelo in se preplašilo, kajti Izmail je slul za nepremagljivo trdnjavo. Toda bojna spretnost Suvorova je premagala tudi njo.

Potemkim je pripravil Suvorovu v Jašah sijajni vsprejem ter zapovedal dobro paziti, da ne bi Suvorov prispel v njegov dvorec na tihoma. Vendar pa je Suvorov prišel v Jaše po noči ter odšel pri svojem prijatelju. Drugo jutro je oblekel paradno obleko ter se odpeljal v prijateljevi kočiji k Potemkinu. Košga je le ta opazil, mu je pohitel naproti na stopnice. Objela sta se, nekolikokrat poljubila, in Potemkin je spregovoril na to: „Ščim vas morem nagraditi za vaše zasluge?“ Suvorov je bil razžaljen, pa je odgovoril vznemirjen: „Z ničemer, jaz nisem trgovec in nisem prišel semkaj trgovat; razen Boga in vladarice me ne more nobeden drugi nagraditi.“ Potemkin je pobledel, vsprejel od Suvorova vojaško poročilo, potem sta oba zaporedoma korakala po sobi, se naklonila in razšla. Potemkim je ostal v Jašah, Suvorov pa je odšel v Petrograd. Tako sta se sprla za vselej. Še nobenkrat ni slišal Potemkin takšnih besedi, kakor so se usule iz ust razburjenega Suvorova. On mu tega ni odpustil ter ga očrnil pri vladarici, sporočivši jej, da je dosta, če da kovati Suvorovu za Izmail spomenico in če ga imenuje za podpolkovnika.

PODLISTEK.

Aleksander Vasiljevič Suvorov.

V spomin stoletnice spisal Iv. Steklasa.

II.

Turška vojna.

Od leta 1790 so se morali bojevateli Rusi sami s Turki, ker se je Avstrija hotela pomiriti s svojim sovražnikom. Na Donavi je ostala v turški oblasti sama trdnjava Izmail, najogromnejša in najsilnejša od vseh, kar so jih imeli Turki na tej strani svoje države. Potemkin je poslal semkaj več generalov, da osvoje to trdnjavo, toda delo se ni pomaknilo naprej niti za korak. A ko je nastopilo jesensko deževje, so sklenili generali pustiti Izmail ter se podati v zimovišča. Toda preden je dobil Potemkin to sporočilo, je sklenil še enkrat napasti Izmail, poslavši tjakaj Suvorova. „Moje upanje v Boga in Vašo hrabrost“, je pisal Suvorovu, „me navdaja, da se kmalu polastimo Izmaila.“ Vendar pa tudi Suvorov ni mislil kar naravnost napasti tako jake trdnjave, ampak se je pripravil prav previdno za tako podjetje. Glas o Suvorovu

dume, s katero se bo pa dajalo poslovati ob nekoliko popustljivosti.

Drobne politične vesti.

Nemška flota v Ameriki. — Iz New-Yorka poročajo, da pride v bližnjem času v Ameriko nemško brodovje, sestoječe iz 16 ladij pod poveljstvom princa Henrika in da obišče vsa važna pristanišča Amerike.

Naseljevanje v Združene države. Generalni komisar za naseljevanje Frank P. Sargent trdi v svojem izveščju, da je od dne 1. julija 1906 do 30. junija 1907 prišlo v Združene države 1,400,000 naseljenec. Torej 200.000 več nego lanskega leta. Največje število izseljencev pripada Italiji, potem prihaja pa takoj na vrsto Avstro-Ogrska.

Iz Vatikana. Namestnik državnega tajnika, kardinala Merry del Vala, mons. della Chiesa, ne pojde za nuncija v Madrid, marveč postane, kakor javljajo sedaj katoliški listi, nadškofom v Bolonji.

Dnevne vesti.

Imenovanje v politični službi. Imenovana sta namestniški koncipist dr. Josip Mosettig v Trstu okrajnim komisarjem, namestniški konceptni praktikant Josip Znidaršič, pridelen okrajnemu glavarstvu v Sezani, namestniški koncipistom. Namestniški tajnik Hubert baron Baum, pridelen okrajnemu glavarstvu v Gorici, in namestniški tajnik Ernest baron Weissenbach, pridelen okrajnemu glavarstvu v Kopru, sta pozvana k c. kr. namestništvu v Trst. Namestniški koncipist dr. Rudolf Steinmetz je iz Trsta premeščen v Volosko, namestniški konceptni praktikant Artur baron Seiller pa iz Trsta v Koper.

Trž. mestni svet. Drevo ob 7. uri snide se mestni svet v javno sejo s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila. 2. Delegacijski predlog glede osnove dokladne pristojbine na tramvajske listke. 3. Delegacijske predloge glede razdelitev zemljišč v Spodnji Čarholi, na prošnjo Jadranskega podjetja za pristanišča dela, c. kr. državne železnice in nekih dedičev Orsetigg. 4. Predlog šolske komisije za ustanovitev prvega občinskega otroškega zavetišča. 5. Delegacijski predlog glede javnih napisov. 6. Volitev deputacij za srednje šole in nadzorovalne komisije ženskega liceja. 7. Delegacijski predlog glede vračunavanja starostnih dokladov v pokojnino občinskih uradnikov. 8. Predložitev računskega sklepa mestnega starinarstvenega muzeja pro 1906. in 9. Predložitev računskega sklepa prirodoslovnega muzeja pro 1906. 10. Predložitev računskega sklepa mestne knjižnice pro 1906. in 11. Delegacijski predlog glede subvencije društvu za ohranjanje oglejske bazilike.

Glavni točki dnevnega reda sta, kakor se vidi, predlog glede osnove dokladne pristojbine na tramvajske listke in predlog glede javnih napisov. Poročilo mestne delegacije utemeljuje na dolgo in široko ta dva predloga, od katerih pomenja prvi novi korak v splošnem podraženju, a drugi je naperjen proti Slovincem.

Vsebinska poročila o prvem predlogu je približno sledeča:

S cesarsko odločbo od 17. decembra 1905. bila sta odobrena sklepa mestnega sveta od 7. aprila 1903. in mestne delegacije, (v funkciji mestnega sveta) od 10. marca 1905, s katerima se je sklenilo, da se vzame posojilo od tukajšnje mestne hranilnice v znesku K 4,800,000 v svrhu stavbe električne železnice trg Goldoni — Sv. Sava in dveh tunelov pod šentjurskim in šentvitskim gričem in za nakup potrebnih zemljišč ter da se v tozadevno pokritje za 4% obrest 1 1/2% amortizacijski prispevek v skupnem letnem znesku K 255.000 uvede cestnino za prehod po omenjenih tunelih.

Proračunani čisti dohodek nove električne proge znašal bi namreč K 125.000. V pokritje ostalega zneska je bila sklenila mestna delegacija, opravljajoča za mestni svet, gori omenjeno cestnino in je proračunala dohodek K. 154.815. Že tedaj je nameravala

pri gardi. In zares je dobil Suvorov spomenico in dostojanstvo podpolkovnika pri gardi, častniki so dobili pa zlate križe in vojski srebrne spomenice. Podpolkovniška čast, dana Suvorovu, je bila le počastna, kajti njo so dobivali le najstarejši in najzaslužnejši generali. Še prej nego je minilo leto posle zavzetja Izmaila je umrl Potemkin. Suvorov se ga je večkrat spomnil s dobro besedo za mnogoštevilne njegove dobrote, in bivajoči v Herzonu je večkrat zahajal na njegov grob ter molil za pokoj njegove duše.

V mirnem času je urejeval Suvorov po zapovedi carice Katarine vojsko in trdnjave najprej na Finskem, kasneje pa v hersonskem kraju. Da je imel pri tem poslu mnogo sitnosti, si lahko mislimo, ker je bil tako točen, a v vojski je bilo mnogo nereda. Slednjič mu je bilo takega opravljanja zadosti, a ker ni prišlo do nove vojne med Turki in Rusi, kakor se je mislilo, je prosil Suvorov, da ga carica pusti kakor dobrovoljca k vojski proti Francozom, proti katerim se je bila takrat vzdignila Avstrija s Prusko. Toda carica ga ni pustila, češ, da bi ga mogli potrebovati kmalu doma na Ruskem, kar se je tudi zares zgodilo.

(Dalje.)

mestna delegacija uvesti dokladno pristojbino na tramvajske listke po 2 st.; no, zatekla se je k cestnini, ker vlada se je protivila osnovi pristojbine na vozne listke brez prejšnjega dovoljenja se strani tramvajske družbe. Tramvajska družba ni hotela pritrčiti in tako se je sklenilo uvedbo omenjene cestnine. Še le dne 3. t. m. je došel dopis predsednika tramvajske družbe, s katerim naznanja isti, da je družba pripravljena privoliti v dokladno pristojbino na vozne listke po 2 st. proti gotovi proviziji. Z ozirom na to, predlaga sedaj delegacija, da se opusti sklenjeno cestnino in uvede dokladno pristojbino na tramvajske listke, izvzemši listke v jutranjih urah. Ker je bilo število potnikov v zadnjem letu 10.361,522, proračunava se dohodek K 160.000, od katerega se ima odšteti 2% provizije za tramvajsko družbo in režijske stroške.

O drugi glavni točki, glede napisov na javnih obrtnih lokalih, govori poročilo:

Municipalna delegacija je izvedela, da so nekateri obrtniki zaprosili v zadnjem času mestni magistrat za razobešenje napisov v tujih (!) jezikih. Delegat dr. Brocchi je dobil nalogo naj proučava vprašanje, more-li v smislu zakona magistrat nalagati, da se na tablah in naveskih, ki se imajo razobešiti na obrtnih lokalih, mora vedno nahajati napis v laškem jeziku? Isti je nato poročal: Obrtni zakon o jeziku napisov ničesar ne govori, nalaga le, da napis bodi »primeren«, in to tako, da odgovarja potrebam širšega občinstva. Radi tega — argumentira poročevalec — ima soditi o primernosti napisov velika masa občinstva, ki ima stalno prebivališče v gotovem okraju, in to potom svojega zakonitega zastopstva. Občina — nadaljuje poročevalec, ima v smislu zakona pravico razpogajati po svoji svobodni volji v onih stvareh, ki so pridržane njenemu delokrogu, kakor tržna policija, v kolikor ne prihaja v konflikt z državnimi zakoni.

Kakor občina ima določati jezik pouličnih napisov, tako je naravno (!), da ima ona določati, v kakem jeziku naj bodo postavljeni napis na trgovinah, ki tudi služijo javnosti. Ako bi se tudi hotelo trditi, kar pa se ne priznava, da prebivajo v mestu razne narodnosti v uvaževanju vrednem številu (!), vendar v nikakem slučaju ni (!) mogoče trditi, da se jim s tem godi krivica ali zagrešuje proti njim nezakonitost, ker ne glede na pičlo število (!) in raznoterost malih narodnostnih frdkcij, različnih od one domačega (!) prebivalstva, bi bil ukaz, da imajo biti napis postavljeni v določenem jeziku, sam ob sebi pravičen in zakonit. (Čudna logika, premise pa še lepše!) Enakopravnost vseh narodnosti nima s tem ničesar opravljati, ker gre za občno korist. Poročevalec se sklicuje na nekatere razsodebe upravnega sodišča. Delegacija predlaga torej, naj se na javnih, obrtnih lokalih nima dovoliti naveskov brez napisov v laškem jeziku.

Ravnokar navedeno poročilo je največji nesmisel, ki smo ga kedaj čitali. Ne le da so premise, na katere zida poročevalec svoj umotvor, napačne in neresnične do nesramnosti, tudi sama logika, s katero prihaja poročevalec do svojega sklepa je grozna, sofizem sledi za sofizmom.

Kršiti se hoče ne le narodne naše pravice, ampak tudi svobodo trgovine. Kar se tiče prve, je naš jezik od sodnih in upravnih oblasti pripoznan nešteto kratki deželni jezikom v Trstu. Zadnje volitve so dokazale ne ravno »pičlo« število tržaških Slovincem, a gospodje seveda trdovratno ignorirajo, kar jim ni po godu. — Radi tega je ono prazno besedičenje o javnosti in splošni koristi, — zlobno zavijanje. Sicer pa tudi drugače ne gre v trgovini uveljavljati načela, ki jih proglašuje poročevalec. Ako trgovec razobeša tablo v kakem jeziku, pomenja, da reflektira na gotov del prebivalstva, od katerega pričakuje zadostne koristi, tako, da mu ni treba ozirati se na druge. Ako trgovina vztraja, ima svojo raison d'être. Vse drugo je prazno govorjenje.

Kar se tiče onih razsodb upravnega sodišča, na katere se sklicuje poročevalec, dokazujejo iste samo nasprotno od tega, kar hoče izvajati iz njih poročevalec. Ravno te razsodebe se tičejo nekaterih občin, posebno praške, ki je na svojih občinskih napravah priredila samočeške napise, proti čemur so se Nemci pritoževali. Upravno sodišče je od bilo pritožbo in se je postavilo na stališče, da s tem, da občina izvršuje svoje pravice, ne krši pravic drugih. To pravico pa je izvrševala občina kakor privatna lastnica in tako pravico ima tudi sleherni posamičnik in v našem slučaju trgovci in obrtniki. Gospod dr. Brocchi se je torej pošteno urezal se svojim sklicevanjem na te razsodebe, ki jih on ali ni čital, ali pa ni umel!

Toda ne glede na vse te nezmislivosti in protislovja, ki jih vsebuje poročilo dra. Brocchija, »bo vsaki sklep mestnega sveta v smislu tega poročila neveljaven že zato, ker bo v kričečem navskrižu z državnimi temeljnimi zakoni o ravnopravnosti narodov!«

Kar se tiče nezmislivosti argumentacije, bi konstatirali še nekaj. Logično in naravno je, da najprej proučavamo zakon in iz tega izvajamo svoje stališče. Gospodje pa najprej določajo svoje stališče in potem še le iščejo zakonske določbe, s katerimi hočejo to svoje stališče opravičiti!

Gospodje na magistratu morajo biti zagotovljeni, da nameravajo zopet napraviti

luknjo v vodo in da s tem le povečajo arhiv svojih neveljavnih in zato nepotrebnih sklepov.

Podržavljenje slovenske šole v Trstu. Včerajšnji »Slovenec« je dobil z Dunaja poročilo, da je podržavljenje slovenske šole v Trstu gotova stvar.

Uspeh N. D. O. Včeraj popoldne je bil v posebni okrožnici objavljen odgovor ravnateljstva železnice na spomenico subakordantov, ki je bila vložena potom N. D. O. Kakor smo že poročali, se je ugodilo skoro vsem zahtevam. Ker nam pa danes radi pomankanja prostora ni možno objaviti okrožnice, storimo to jutri.

Iz šolske službe. Minister za uk in bogočastje je premaknil v osmi činovni razred razred profesorje: okrajnega šolskega nadzornika Frana Finžgarja, profesorja na moškem učiteljsku v Kopru, ter Josipa Cizelja in Josipa Fistravca, profesorja na ženskem učiteljsku v Gorici.

Kar delajo z ubogim kmetom na carinskem uradu na »Sanità«, to je nezaslišano. Kakor znano hodijo naši okoličani vsako leto ob tem času v Istro kupovat grozdje, ki je potem tranzitirajo v Trstu ven do užitninskega urada (na Greti, na Vrdeli). Za grozdje, ki se tranzitira preko Trsta ven iz užitninske črte, ne treba seveda plačati užitnine.

Manipulacija je bila doslej taka-le. Naši kmetje dovajajo grozdje iz Istre. V Trstu prihajajo ponje se svojimi posodami (kadami). V te kade preloščajo grozdje iz košar in jerbosov, v katerih je prišlo v Trst. Popred pa se kadi tehtajo, da se potem odračunata. Za tehtano grozdje mora kmet depozitirati na gori rečenem uradu primerno svoto denarja, kolikor iznaša užitnina. Dospesvi pa na mejo užitninske črte, dobi kmet od užitninskega urada povrneno depozitirano svoto. S tem je bilo vse končano.

Taka praksa je bila doslej v splošno zadovoljnost.

Letos pa je drugače in nerazumno slabše. Letos ne pušča carinski urad na Sanità ne tehtati kadi, ne prekladati grozdja, ampak mora kmet voziti svoje kadi prazne nazaj, a grozdje mora voziti iz Trsta v košarah in jerbasih, iz katerih se neprehoma cedi in trpi kmet veliko škodo. Se le na užitninskem uradu na periferiji mesta more prekladati grozdje iz košar v kadi. S tem gre v izgubo mnogo mošta, kajti cedi se iz jerbosov, kakor da bi deževalo! A kdo povrne kmetu to škodo? To je vnebovpijoča krivica. Vrhu tega pa se vrši letos vsa manipulacija tako počasi, da mora izgubljati vboji kmet po cele dneve dragocenega mu časa. Podjoga ga od Sanità do ekspoziture, S. Carlo, češ, da se njih — pri Sanità — to ne tiče, ker parniki stoje pri pomolu sv. Karla. Radi manipulacije, ki bi se lahko izvršila v dobri uri, mora kmet čakati od 8. ure jutraj notri do 2. popoldne in včasih še dalje. Kdo povrne to škodo na izgubi časa? Pa tudi na računanju tare se dela kmetu krivica.

To ni več gorečnost v službi od strani načelnika carinskega urada pri Sanità, ampak to je čisto jednostavno šikaniranje uboze kmeta, ki se je mora najstrožje obsojati. Kako korist ima oblast od tega, ako kmet brez potrebe trpi toliko škodo?

Kraj vsega bodi še konstatirano, da na carinskem uradu pri Sanità, ki ima toliko posla s slovenskimi strankami, ni niti jednega uradnika, ki bi bil več našemu jeziku! To so škandalozne razmere, za katere proglašamo odgovorno tudi finančno direkcijo.

Okoličan.

Gostilniški plačilniški listki za družbo sv. Cirila in Metodija. Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani je založila po češkem vzorcu gostilniške plačilne listke. Od vsakega plačilnega listka, ki se je popisal ob sestavljenju računov za goste, naj pripada 2 stot. naši šolski družbi. Na listku je že natisnjena prva svota (2 stot.), pod katero se napišejo ostala števila računa tako, da je za goste račun za 2 stot. večji, ker se je vporabil družbin plačilni listek. — V času, ko se bo ta nova naprava uvajala, bo seveda treba, da se gostu, oziroma odjemalcu pove, da se računata 2 stot. v korist družbe sv. Cirila in Metodija; kakor hitro se pa občinstvo na to napravo privadi, sprotnega informiranja ne bo več treba, in se bo med stalnimi gosti in službujočim gost. osebjem smatralo kakor nekaj povsem navadnega, če se ob takih izdatkih plača tudi minimalen davek za narodne potrebe. — Gostilničarjev oziroma natakarnjev ne zadene, če uvedejo za narodne goste družbine računske listke, noben trošek; nasprotno: družba jim privoli za trud 10% popust tako, da plačajo za 1000 listkov 18 K. — Te računske listke bodo mogli rabiti tudi trgovci in obrtniki, lekarnarji, zdravniki itd. — Da se družbini rač. listki razširijo po vsem slovenskem ozemlju, bo treba agitacije in požrtvovalnosti z obeh strani: prodajalec bo kazal skrb za narodne potrebe in javno svedočil svojo zavednost s tem, da uvede naše listke, kupujoče občinstvo pa bo prepričano, da jemlje od narodne trdnje. — Družba sv. Cirila in Metodija pričakuje, da jej vstrajna agitacija vseh njenih prijateljev kmalu prinese obilo naročil za računske listke. Končno je še pripomniti, da so listki jako lični in da je za vse informacije na razpolago vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metodija« v Ljubljani, na katero je nasloviti naročila.

C. kr. avstrijske državne železnice. Izpisek iz voznega reda. Veljaven od 1. oktobra 1907. — Čas prihoda oz. odhoda je po srednjeevropskem času označen. (Konec.)

Črta Tržič—Červinjan.

Smer Tržič—Červinjan. 5.47 min. zjutraj, iz Trsta juž. žel.; brzovlak št. 701; iz Gorice južne žel.:

5.47 min. zjutraj, iz Tržiča 6.48 min. zjutraj; v Červinjan 7.13 min. zjutraj, v Benetke 9.46 min. predpold. s zvezo v Padovo, Verono, Milan, Bolonjo, Florenco, Rim (spalni voz Dunaj juž. žel.—Benetke).

8.55 min. zjutraj, iz Trsta juž. žel. osebni vlak št. 711, iz Gorice juž. žel. 9.23 min. predpold., iz Tržiča 10.45 min. predp., v Červinjan 11.30 min. predpold.

1.50 min. popol. iz Trsta juž. žel. osebni vlak št. 713, iz Tržiča 12.20 min., v Červinjan 1.30 min. popol., v Benetke 5.20 min. popol. s zvezo v Padovo, Verono, Milan.

5.30 min. popol. iz Trsta juž. žel. brzovlak št. 703, iz Gorice južne žel. 5.20 min., iz Tržiča 6.22 min. zvečer, v Červinjan 6.47 min. zvečer, v Benetke 9.30 min. zvečer s zvezo v Padovo, Verono, Milan, Bolonjo, Florenco, Rim.

9.05 min. ponoči, iz Trsta juž. žel. osebni vlak št. 717, iz Gorice juž. žel. 9.05 min. ponoči, iz Tržiča 10.10 min. ponoči, v Červinjan 10.40 min. ponoči.

Smer Červinjan—Tržič.

5.45 min. zjutraj iz Červinjana osebni vlak št. 712, v Tržič 6.30 min. zjutraj, v Trst juž. žel. 7.40 min. zjutraj, v Gorico juž. žel. 7.26 min. zjutraj.

6.20 min. iz Benetk brzovlak št. 702, iz Červinjana 9.24 min. predpol. v Tržič 9.49 min. predpold., v Trst juž. žel. 10.38 min., v Gorico juž. žel. 11.13 min. predpold. s zvezo iz Rima, Florence, Bolonje, Milana, Verone, Padove.

12. uri opold. iz Červinjana osebni vlak št. 714, v Tržič 12.34 min. popol., v Trst juž. žel. 4.15 min. popol., v Gorico južna žel. 2.38 min. popol.

2.25 min. popol. iz Benetk osebni vlak št. 718, iz Červinjana 5.11 min. popol., v Tržič 5.42 min. pop., v Trst juž. žel. 7.15 min. zvečer, v Gorico juž. žel. 6.26 min. zvečer. Z zvezo iz Florence, Bolonje, Milana, Verone, Padove, (spalni voz Benetke—Dunaj juž. žel.).

6.50 min. zvečer iz Benetk brzovlak št. 704, iz Červinjana 9.22 zvečer, v Tržič 9.47 min. ponoči, v Trst juž. žel. 10.50 ponoči, v Gorico juž. žel. 10.47 min. ponoči. Z zvezo iz Rima, Florence, Bolonje, Milana, Padove.

Direktni vozovi I., II. in III. razreda vozijo pri vlakih št. 701, 702, 703, 704, 713, 718 med Trstom juž. kol.—Benetke in nasprotno.

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Bivši redar aretovan. 27-letni Ernest S. je bil še pred letom dni v službi pri policiji kakor redar. Sedaj je bil pa trgovski agent — ne vemo kje — in je stanoval v ulici Pondares. Predsinočnim 9. uri je bil pa aretovan v ulici della Barriera vecchia, in sicer na zahtevo Angelja in Gizele Delnet. Ernest S. je namreč predvčerajšnjim popoldne vstavil Angelja Delnet v ulici del Sapone, ga pretepel in ga vrgel na tla ter mu rekel: »Jaz ne bom zadovoljen, dokler te ne končam!« — To je pa storil zato, ker ga Angelj Delnet preganja. — Ernest S. je namreč imel ljubavno razmerje z Gizelo. Pred dvema mesecema je ta rodila. Tedaj so pa njeni domači konstatovali, da ima po životu polno krvnih podpluteb od vdarcem. Prisilili so jo, da je povedala, kdaj, kdo in zakaj jej je zadal te vdarce. In Gizela je povedala, da jo je Ernest S. večkrat nabijal z držajem revolverja in da je ona pristajala na to, ker jej je on zagotavljal, da bo vsled teh vdarcem splavila. — Angelj in Gizela Delnet sta vse to povedala na policiji, vsled česar se Ernesta S. — ki pa je oženjen — pridržali v zaporu.

Zapuščena! Palma Ignagnaro, doma iz Barlette v Italiji, stanujoča v ulici dell' Istituto št. 26, je prijavila včeraj popoldne na policiji, da je njen mož Josip pobegnil od doma dne 6. t. m. Povedala je, da je čula praviti, da je nje mož pobegnil iz neke Roma Fabbris, in sicer da sta šla v Benetke.

16-letna deklina, ki je vrgla skozi okno nedozoreli sad svojega greha. 16-letna Roza K., stanujoča v ulici del Solitario, je včeraj malo predpoldne splavila in spočetek zavila v papir ter ga vrgla skozi okno na ulico Maiolica. Vratarica hiše št. 3 v tej ulici je spočetek pobrala in ga nesla na redarstveno stražnico v ulici Giuseppe Parini, kamor je bil pozvan zdravnik se zdravniške postaje, ki pa ni mogel drugega, nego konstatovati da je to dobro razvit spočetek moškega spola. Svetoval je, naj ponesejo spočetek kakemu ostetniku.

In res so nesli spočetek v mestno bolnišnico, kjer so zdravniki konstatovali, da je to 4-mesečni spočetek. — Policija je tudi kmalu zvedela, kdo da je vrgel omot na ulico. Policijski uradnik je šel k Rozi K. in jo zaslišal. Priznala mu je, da je res ona splavila in da je vrgla spočetek skozi okno, ker ni vedela, kam bi ga dala. Bila je popolnoma sama doma: oče je v bolnišnici, a mati dela neke v svobodni luki. — Roza je bila prenešana v bolnišnico, a njena mati,

Ana, je bila aretovana, ker se preiskuje, če je bil splav naraven, ali morda prisiljen.

Policijski agent ranjen, ko je hotel aretovati dva begunca. Policijski agent Bašković, ki služi v svobodni luki, je hotel včeraj popoldne aretovati dva vojaška begunca, ki sta bila ravnokar dospela v Trst z Lloydovim parnikom „Styria“ iz Aleksandrije in se hotela izkrcati. Eden beguncev je pa Baškovića ranil z nožem v trebuh in mu zadal precejšnjo rano. Ne vemo, da li sta bila begunca aretovana, ali se jima je posrečilo pobegniti.

Loterijske številke izrečane dne 9. septembra 1907. Brno 83 14 16 20 49. Inomost 11 87 65 83 60.

Smešnica. Neki kranjski kmetič je prišel v Novi-Jork. Pital je domov: „To je velikansko mesto. Tukaj je vse večje, kakor pri nas. Hiše so gotovo stokrat tako velike, kakor je naša!“ — Tonček, ki je čital pismo, je na to vskliknil: „Potem pa morajo biti muhe tako velike, kakor konji!“

Koledar in vreme. Danes: Nikazij, škof in mučenec; Kupivoj; Negoslava. — Jutri: Maksimilijan, škof in mučenec; Drugislav; Priba. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 23° Celz. — Vreme včeraj: nestanovitno.

Društvene vesti in zabave.

Pevsko društvo „Ilirija“ se vdeleži v nedeljo dne 13. oktobra slavnosti otvoritve „Narodnega doma“ v Buzetu. Odhod iz Trsta, državni kolodvor, ob 8. uri 50 min zjutraj. Vse gg. pevce se prosi, da se snidejo v nedeljo ob 8. uri 30 minut na kolodvoru. Prijatelji društva dobro došli, da pokažemo istrskemu trpinu, da čutimo z njim.

Slovensko akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi prvoletniški večer v torek dne 15. t. m. v restavraciji „zum grünen Tor“. (VII. Lerchenfelderstrasse.) Slovenski gostje in prijatelji „Slovenije“ dobrodošli!

Bratje Sokoli!

„Tržaški Sokol“ se vdeleži korporativno se zastavo otvoritve „Narodnega doma“ v Buzetu. Odhod z vlakom državne železnice ob 8. uri 50 min. zjutraj. Pozivljamo brate, da se mnogoštevilno vdeležite tega izleta v društvenem kroju.

Na zdar! Odbor. Trž. Sokola.

Vesti iz Goriške.

Zavarovalnica goveje živine v Povirju. V nedeljo, 6. t. m. je imelo zavajemno podporno društvo za zavarovanje goveje živine svoj izredni občni zbor. Sklican je bil edino radi poziva, da bi pristopilo naše društvo k deželni zavarovalnici goveje živine, ki se snuje v Gorici. Po popoldanski službi božji se je zbralo 22 udov tega društva v šolskem poslopju, kjer se je imel občni zbor vršiti. Število udeležencev nam pa kaže, da se mnogi prav nič ne brigajo ne za društvo, kakor tudi ne za delovanje istega. Od 106 udov le 22 na tako važnem zborovanju, ko treba sklepati o vevlačnih stvareh, to ni ravno častno zanje. G. predsednik društva I. Kocjan je pojasnil v izbranih besedah in lahko umljivem jeziku namen novega društva. Opisal je razvoj ideje te zavarovalnice, ki se je porodila v glavah nekaterih mogotcev že l. 1903.

V Gorici bi imelo sedež deželno društvo, ki bi imelo po deželi okrajna in krajna društva. Vsa uredba bi bila precej komplicirana in draga, ker bi bilo treba plačevati uradnike. Zavarovanje pa bi se vršilo po procentih.

Ob sklepu je dal na glasovanje resolucijo, da se naše društvo ne odzove vabilu in za zdaj ne pristopi k deželni zavarovalnici. Morda pride čas, da pristopi, če se pokaže, da deželna zavarovalnica res izvršuje svojo nalogo in da bo ista, če se res ustanovi, res pomagala kmetu.

Resolucija je bila vsprejeta soglasno. Človeku se dozdeva, da igra politika pri tej snujoci se zavarovalnici prvo in zadnjo vlogo.

Ta bodoča zavarovalnica ima biti pesek v oči malkontentom, katerim ni posebno po godu zavoženo deželno gospodarstvo.

Kdo ve, kod lovi Pajer muhe? Ta Terzites je že marsikatero zagodel Slovincem.

V naši občini je tudi kmetijska podružnica. V nedeljo in prej so se imeli vpisovati za umetna gnojila itd., pa se nihče ni oglasil. Podružnica je sicer tu, a kaj koristi, ko mnogi še ne vedo, da so umetna gnojila potrebna, ko so premnogi naravnost zaprti, da, gluhi proti vsakemu napredku.

XX. stoletje je vek dela in truda in gorje tistim, ki žive v tradiciji, da so novotarije nepotrebne in da je le stara metoda obdelovanja, da so le podedovana orodja dobra.

Tu ni izgovora, na dan treba, dragi občani, in začeti treba borbo za obstanek s podvojeno energijo. Odprite pa pri tem vrata napredku, da ne zastanete in vas vse ne prehiti v današnjem vrvenju.

Iz Vrtojbe. Slabo vreme je grozno nagajalo veselici naše podružnice „sv. Cirila in Metoda“ in niti v nedeljo popoldne do 2. uri nismo bili gotovi, da se bo veselica vršila. Pa nebo se je nekoliko zvedrilo in poskusili smo, samo da bi nekaj denarja dobili za pokritje stroškov.

Poskusili smo in šlo je; občinstva je bilo dovoljno v kljub slabemu vremenu. Petje, tam-

buranje, igri in deklamacija so bili vrlo dobro izvajani. Pevski zbor je pokazal, da premore najtežje skladbe, da ima dobre pevske moči in da je v prav spretnih rokah. Gospod nadučitelj se je veliko trudil — a žel je obilo zaslužene pohvale. Vrli tamburaši, same mlade moči, so precizno proizvajali svoje točke. Le tako naprej, vrli fantje! Ne ozirajte se na prigovarjanja neumnih zmerom pijanih ljudi, njih zabava je pijaučevanje in pretepanje; prepevanje njihovo pa je tulenje „italijanskih“ klanfarc, katerih besed pa prav nič ne umejo, kajti ti ljudje še svojega jezika ne znajo. — Fantje — tamburaši (pustite na miru te ljudi in ne cenite jih za nič. — Igraj „Eno uro doktor“ in „Kmet Herod“ sta bili v dobrih rokah. V obeh ulogah se je vrlo odlikoval g. Fran Gorkič, priznan komik na naših kmečkih odrih. Gospice Roža Lasič, Roža Černe in Milka Pahor so se pokazale kakor vrlo inteligentne igralko, v katerih tiči velika zmoglost. Pa tudi drugi igralci, kakor vrli študentje, postiljon Sedlač, doktor Zajec, sploh vsi diletantje so vrlo rešili svoje vloge. Deklamacija „Naš čolnič otimimo“ je prav dobro predavala dražestna gospica Anica Rešica.

Seveda je na vsej veselici kaj manjkalo, marsikdo je kaj pogršil — ali za to pot odpuščenje. Vsa veselica je bila prirejena v naglici in vreme je bilo slabo. Dovolj vzroka, da ni bilo kakor bi si človek želel.

Med veselico se je vršil srečolov, ki je imel lepe dobitke — in (hvala Bogu) tudi lep skupiček.

Ne morem si kaj, da bi se ne vrnil k onim elementom, ki sem jih zgoraj omenil in ki delajo pravo sramoto Vrtojbi. To so res žalostne ekzistence, ki hočejo strahovati druge. Prišli so na veselico prepevat italijanske pesmi, skupili so jo — in še več bi bili skupili, a zahvaliti se imajo naši prizanesljivosti.

Prvi med temi je neki laški podanik, ki je prava karikatura Italijanov. Ko prihaja v povsem slovensko družbo, kriči „živio“, „Saj Gorica je slovenska“, „Doli z Italijani“ itd., ko pa je v družbi onih barab, jim pa plačuje, jih hujša in uči prepevat italijanske klanfarce. Vprašali bi njegovega gospodarja de Gironcoli, ki živi s svojo lekarno v Gorici od slovenskih žuljev, ali se vjema s tem počenjanjem svojega uslužbenca, ki nosi pri sebi „Legine“ užigalice, a jih meče v ogenj, kadar se — boji batin!

Vrtojbeni! Izogibajte se tistih razgrajčev. Krčmarju Henriku B. — pa bodi povedano enkrat za vselej: dokler bo dajal potuho takim ljudem, dotlej naj se ne čudi, da se ga bo marsikdo izogibal.

Trde besede so padle. Ali enkrat so morale pasti; morajo izginiti taki ljudje iz Vrtojbe, ali se poboljšati. Tega razgrajanja, pretepanja, tuljenja nečemo in nečemo več in amen!

Iz Vipave. Utonil je 70-letni čevljar Marko Meden, ko se je vinjen vračal z Goč.

Vesti iz Istre.

Tak je Flapp! „Slovincu“ v album.

Dne 3. t. m. je bil škof Flapp v izključno hrvatskem selu Medulinu puljske okolice. Predstavilo se mu je odposlanstvo domačih ribičev, ki ga je prosilo, naj bi dal njim v zakup škofijski ribolov, ki ga ima sedaj neki Italijan iz Medulina ali Poreča. Flapp se je nekaj časa zvijal na vse možne načine, slednjič pa je odkrito in osorno povedal kmetom, da on oddaja ribolov kakor je njemu ljubo in drago. Domačini so bili tako ogorčeni, da so priredili proti škofu demonstracijo. Ali mirno, dostojno, civilizirano. Narod se je zbral na ulici, kjer se je imel škof peljati mimo. Narod je molčal, nikdo ni pozdravil škofa, nikdo ga ni pogledal, a ko se je pojavil domači svečenik, so zaorili živokliki! To je bila mirna, ali vendar huda demonstracija. Koristila seveda ne bo, ker Flappu je že okamenelo srce v krivici na nasproti našemu narodu.

Poziv Hrvatim in Slovincem. Dragi bratje! V nedeljo dne 13. t. m. odprejo v tužni, a nam mili Istri zopet jedno trdnjavo: narodni dom u Buzetu. Pripadniki občine buzetske, ki jih je v Trstu veliko število, vedo jako dobro, koliko vestnega dela je trebalo, da se je zrušila v tej občini moč krutih tiranov, naših sovražnikov. Borba na življenje in smrt zvršila je — hvala slogi in poštenju našega naroda — s sijajno definitivno zmago naše hrvatske stranke. Z notranjim delom otepi smo jim vsako oblast v buzetski občini, a krasna zgradba „Narodnega doma“, kateri je naloga, da moralno in pospodarski osamosvoji naš narod, da mu bo v zavetišče in toplo ognjišče — mora biti glavni, ako ne zadnji klin v krsto bivše italijanske moči.

V nedeljo se ima „Narodni dom“ izročiti svoji svrhi, a to je najlepša prilika za

Vsakdo nima zlata v grlu

vendar bo vsaki pameten človek gledal na to, da se bo varoval pred hripavostjo in prehlajenjem ravno tako kakor najznamenitejši pevec. FAY-ove pristne rudninske pastilje pomagajo v takih slučajih kar čez noč, posebno ko se gre za to, da se odpravi katar. Iz tega se da sklepati tedaj, da se v slučajih hripavosti in prehlajenja zateče v bližnjo lekarno, mišodilnico ali prodajalnico mineralnih vod, ter se kupi za K 1-25 skatljivo pristnih FAY-ovih sodenih pastilj.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:
W. TH. GUNTZERT, DUNAJ XII
Belghoferstrasse 6.

Pozor Slovenci! — **Pozor Slovenci!**
V nekoliko dneh **Peter Jeraj** v ulici Vincenzo Bellini št. 13
otvori naš rojak nasproti cerkve sv. Antona novega
trgovino z raznovrstnim pohištvom
Blago bo solidno in cene zmerne.

Pivarna „Goldoni“

TRST, ulica Bariera vecchia 2

Edini lokal v Trstu, kjer se more piti in jesti po nizki ceni.

Cene jedilom:
Kosilo 22
Ogrski gulaš 14
Vampi (alla trevisana) 12
Volosko meso v omaki 20
Telečja pečena 25
Milanske polpete 25
Spagheti v omaki 12
Polenovka (alla venez.) 12
Razne vrste cvrtih rib 16

Mrzla jedila:
Sunka kuhana 16
Salama 14
Sir Ementhaler 10
Ovčji sir 10
Acuge, komad 3
Cene pijačam:
Pivo I. vrste 36
Istrski refolk 36
Teran 52
Marsala (osminka litra) 12
Vermouth 10
Mischmash 8

Prikuha na željo: zelje, krompir, žol na kisl 5 nč.

Attilio Signori
lastnik.

Jabolka

fin namizna v vsaki množini po gld.
8 do 14 za kilogr. iz kolodvora Litija
razpošilja

Ivan Razboršek
Šmartno pri Litiji, Kranjsko.
Poštna korbica 5 kg. franco gld. 1'20.

ZDRAVNIK
Dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (gris in nos)
ordinira na svojem stanovanju
ulica Giulia št. 3
od 11.1/2 do 1.1/2 TELEFON 1268

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop

Priporoča se **Gostilna „Nuova Abbondanza“**
Trst — ulica Glosuè Carducci št. 20-22 — Trst
Kuhinja italijanska in nemška. Vina in pivo I. vrste.
Sobana za biljard, dvorane za klube in društva.
Postrežba točna. — Cene zmerne. Lastnik **ANTON SILVESTRI**.

Enoletni trgovski tečaj za deklice.

Zavod šolskih sester v Trstu, ulica P. Besenghi 6
Na tej oblatveno potrjeni šoli je vpisovanje vsak dan do 15. oktobra od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. ure popoldne. — Trgovski tečaj obsega sledeče predmete:
1. Enostavno in dvostavno knjigovodstvo. 2. Nemško in italijansko trgovsko korespondenco. 3. Trgovsko aritmetiko. 4. Trgovsko in menišno pravo. 5. Pisanje na stroji. — Predavanje je nemško. — Pogoj za sprejem je, da je gojenka že zadostila šolski dolžnosti. — Na eventualna vprašanja odgovarja **PREDSTOJNIŠTVO ZAVODA ŠOLSKIH SESTER**.

Pohištvo in tapetarije

v bogati izberi, neprekosljive glede solidnosti in elegancije — se vdobi pri —
(naslednik G. Dalla Torre **Giacomo Macerata** ulica dell' Acquadotto 3
ulica Chiozza 7, ulica del Toro 1. Cene, ki so splošno priznane za ugodne.

Prodajalnica steklenine

Giovanni Sardotsch & Comp.
se je preselila v ulico Nuova 24 nasproti tvrške A. Bischoff
Šipe in ogledala. Bogata zaloga majolik.
Stekla, porcelan, svetilke in postrežba za 1 ali 2 osebi. — Specijaliteta porcelan za kavarne in gostilne.
Sprejme se postavljanje šip ■ delo po zmernih cenah.

Pohištvo **solidno in elegantno**
po zmernih cenah
Rafaele Italia
TRST — Via Malcanton 7

Šipe, postavljene v delo

po zmernih cenah.

Volodi Gitmed

ulica Rapicio št. 4 (vogal Giulia št. 17)

PRODAJALNICA

steklenih šip v veliki izberi. — Porcelan lončevine, kuhinjske potrebščine iz železa in pločevine itd.

—————

Giulio Zanolla

krojačnica

TRST — ulica Torrente 3a

Izdeluje po meri. — Moderni kroj. Točna izvršitev. — Cene zmerne.

Tovarna pobištva v TRSTU

ulica della Tesa št. 46

Aleksand. Levi Milani ZALOGA

Plazza - -

Rosario št. 1

KATALOGI, NAČRTI IN PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

DELAVCI!

Opozarja se Vas, da se je preselila

krojačnica M. Farchi

v ulico Giacinto Gallina št. 8

kjer se dobi veliko izbero izgotovljenih oblek po jako zmernih cenah. — Izvršuje se tudi elegantne obleke po meri v teku 24. ur.

HOTEL BALKAN78 sob, elektr. razsvetljava, kafi, kopeli
Cene zmerna. Počasnje & žig**HOTEL BALKAN**

nas Istrane, da pohlitimo zopet med naš krasni narod, da ga oduševimo za daljnje delo in novo borbo.

Tržaški „Sokol“ se je odzval pozivu slavnostnega odbora in nadejati se je, da se mu pridruži mnogo bratov Slovencev, Hrvatov pa je naravnost v dolžnost, da se odzove pozivu. Za Buzet mora biti otvoritev „Narodnega doma“ narodna manifestacija, a na tej ne morejo manjkati oni, ki dele žalost in veselje istrskega hrvatskega in slovenskega naroda, a ne smejo manjkati Bužičani, nastanjeni v Trstu in okolici. Zabava bo priprosta, ali radi tega tem ugodnejša. Bratje! Do vidova v nedeljo dne 13. t. m. v Buzetu. Istrski Hrvat.

Vesti iz Kranjske.

Slavnost 10-letnice telovadnega društva Sokol v Idriji se bo vršila dne 19. in 20. vinotoka 1907. Dne 19. vinotoka bo v veliki dvorani „Narodne Citalnice“. Ob 8. uri zvečer gledališka predstava „Legionarji“. Igra s petjem iz Napoleonovih časov v 4. dejanjih. Po igri komers. 20. vinotoka: Ob 7. uri zjutraj: Tekmovalna telovadba v telovadnici mestne višje realke. Ob 10. uri dopoldne: Slavnostno zborovanje v veliki dvorani „Narodne Citalnice“. Ob 1/2 1. uri popoldne: Skupni obed. Kuvert za osebo K 1.50. ob 1/2 5. uri popoldne: Javna telovadba v telovadnici mestne višje realke. Ob 8. uri zvečer: Veselica v prostorih „Narodne Citalnice“.

Osem oseb utonilo. Kočevje in okolica je bilo zadnje dni vsled silnih naličev poplavljen. Na mostu od Stalgera proti Lienfeldu je zavezil v četrtek voz z 14 ljudmi v vodo, od katerih se jih je rešilo le 6. Osem, to je 6 moških in dve ženski, jih je utonilo. Peljali so se iz Banje v Kočevje. Ponesrečenci so bili na potu v Ameriko. Utonila sta tudi dva konja.

Razne vesti.

Koliko je stala ruska carska jahta „Standart“. Kakor znano, se je nedavno ruska carska jahta „Standart“ ponesrečila v Finskem morju, a so jo zopet srečno dvignili iz morja. „Standart“ je ena izmed najlepših in najrazkošnejše opremljenih vladarskih jaht. Lepša je nego jahta „Victoria and Albert“ angleškega kralja in od jahte „Hohenzollern“ nemškega cesarja. „Standart“ je bil spušen v morje leta 1895 v Kronstadt. Ladja je dolga 113 metrov, široka 15'6, in ima 5480 tonelov, stroji imajo 12.000 konjskih sil; brzina jej je 22 vozalov na uro. Carski prostori so izdelani od samih umetnikov, stene so pozlačene. Jahta je stala 15 milijonov rubljev.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Hotel Balkan išče pridnega kletarja v stalno službo. Oglasiti se v Hotelu Balkan. 1291

Sprejme se mlado deklico za hišna opravila. Nastop 1. novembra. Ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti. 1295

Veliko dvokoles (bicklov) navadnih in tudi na prosti tek, malo rabljene, se proda prav po ceni. Naslov: Gorica, ulica Duomo št. 3. 1268

Pri Trgovsko - obrtni zadrugi

:: v Ljubljani ::

registrirani zadrugi z omejenim jamstvom

je oddati mesto

prvega in drugega :: uradnika.

Ponudbe, v katerih je navesti pogoje in čas, kdaj bi se lahko nastopila služba, je poslati do 15. oktobra t. l. neposredno na naslov zavoda.

V dobro trajno službo

sprejme se **spretno, trgovsko izobraženo moč**. Zahteva se znanje slovenščine in laščine ter po možnosti tudi nemščine v govoru in pisavi. V kolonijalni stroki verzirani in za obisk odjemalcev porabni, ter vojašine prosti prosilci imajo prednost. Želi se tudi nekaj službene varščine. Mesto službovanja je v Gorici. Nastop službe lahko 15. decembra t. l., ali pa 1. jan. 1908. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in reference, pošiljati je na „Inzeratni oddelek Edinosti“ do 28. t. m. pod

„POSLOVODJA“.**Sobni slikar in lakirar GIORGIO PRIFI, Trst**

ulica San Michele št. 5

Slika sobe v vsakojakem umetniškem slogu, izvršuje tapetirarska dela s papirjem, prevzema dela novih zgradb. CENE ZMERNE

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN**MIZARSKÉ ZADRUGE**
v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

PALAČA MARENZI
TELEFON 11631**„Tržaška posojilnica in hranilnica“**

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.

Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Jma najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno - hranilnični račun 816-004

Žrebanje nepreklicno dne 9. novembra 1907

Dunajska c. kr. policijska loterija

Ena srečka stane eno krono.

I. glavni dobitnik Kron 30.000

kakor tudi II. K 5000 in III. 1000 K se izplača vsled najvišjega dovoljenja Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva in na zahtevo dobitnika s 10% odbitkom in dobavninami davkom. Srečke se dobijo v vseh menjalnicah, loterijskih kolekturah in tobakarnah. — URAD C. KR. POLICIJSKE LOTERIJE se nahaja na Dunaju, I. Schottenring 11 (Poslopje policijskega ravnateljstva).

MERKUR**J. ULČAKAR & Co. - Trst**

Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli št. 19 — Telef. 1874

Komisije. - Zastopstva. - Informacije.

Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in družega blaga.

ZAHTEVAJTE CENIK

D. Wenitzky-a nasledniki :: ::

ulica S. Antonio, 2.

prodajo **vso opravo** in iz angleškega blaga obstoječo zalogo v celem ali en detail po **jako znižanih cenah.****Rodolphe Maas, Trst — ulica Farneto 38**

Olje za stroje, cilindre, dinamo, motore itd.

posebno za žage na paro in mline.

Nitni bombaž za čiščenje strojev.

Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje**RUDOLF EXNER - TRST**

Telefon št. 847. — Via della Stazione št. 17. — Telefon št. 847

Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Posiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse pruge.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastni za to pripravljena suha skladišča.

Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH

Točna postrežba in nizke cene.

Delavci!

Pristopite k narodni delavski organizaciji!

Franc Skok

— tapetirar —

Trst, ulica Giovanni Boccaccio 1

Izdeluje vsako tapetirsko delo

kakor posteljni vzmet, žimnice, zavese itd.

— | — | — | CENE ZMERNE. | — | — |

Andrej Gulič

Trst, ulica Farneto št. 12

vogal ulice Gelsi

Skladišče pohištva in tapetarji
lastnega izdelka.

SPECIJALITETA: Popolne sobe svetle ali temne, posamezni komadi vsake vrste z zalogo stolic, obešal in divanov vsake vrste in velikosti.

Preskrbi se popolno opravo za prenočišča po jako zmernih cenah in s skrbno vožnjo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu Trsta in okolice, da je prevzel na svoje ime dobroznano trgovino

kolonijalnega blaga

in jestvin

v ulici Giulia št. 29

er se toplo priporoča udani

HUGO CZURDA

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst
ulica Acquedotto 22. — Tel. 1484

Kranjske klobase!

iz finega prašičjega mesa priporoča za sezono

Velike komad **20 nč.**Male „ **10** „

— Trgovcem daje popust. —

Anton Anžiča

mesarija — Ljubljana.

: : Mehanična delavnica : :

avtorizovana za napeljavo vode in plina

GUIDO SAMBO

Zastopnik odlikovane tovarne gramofonov Teodor Pichler.

GRAMOFONI od 50 K naprej z dobrim glasom

in specijelne plošče na izbero.

Skladišče gramofonov, svetilk, aparatov za

Auerjevo luč, mreže in cevi.

Popravljanje koles, gramofonov, motorov na plin ali benzin, električnih zvoncev in vsako mehanično delo.

Trst, Piazza San Francesco d'Assisi 8.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove 8

(vogal Torrente). „Alla Città di Londra“

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožuh in raznih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (pristaj angleški). Specijaliteti: blago tu- in inozemskih ovarov. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Vittorio Valdevit

Delavnica pohištva v modernem kroju

za sobe in kuhinje.

Izdeluje priprave za prodajalnice od zunanji in notranji in dela za stavbe

TRST — ulica Valle št. 8.

KJIGOVEZNICA

Tovarna trgovskih registrov

Gustavo Tassini & Figlio

Trst, Via Porporella št. 5 — ogel Via della Saut